

ROLEX

TUDOR

TAGHeuer

NOMOS
GLASHÜTTE

LONGINES

TISSOT

Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi

MICHELSEN
1909

Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is

Vilja selja í Hval Hópur hluthafa í einu stærsta fjárfestingafélagi landsins hefur fengið ráðgjafarfyrtæki til að annast sölu á allt að 15 prósentu hlut.	Fjarskiptafélögin Sýn og Nova íhuga uppskiptingu Sýn og Nova gætu skipt upp innviðum sínum í virka og óvirka. Slikir innviðir eru verðmetnir mjög hátt miðað við afkomu.	Fær 760 milljóna fjármögnun Kanadiskur vísisjóður og Brunnur leggja sprotafyrtækinu DTE til fé, en það greinir fljótandi málmsýni í rauntíma.	Leið út úr atvinnuleysinu Til að landið risi á ný þurfa með öðrum orðum að vera forsendur fyrir því að fyrirtæki ráði inn fólk og auki verðmætasköpun, segir formaður Viðskiptaráðs.	Veðjað á viðspyrnu Afstaða stjórnvalda til COVID-skuldafjallsins í dag, þarf að vera skýr og ákvarðanir í takt við orðræðu um framtíðarkraft þjóðarbúsins, segir hagfræðingur Kviku.
2	4	8	9	10

Álverðstenging hefur gefist vel

Forstjóri Norðuráls segist vilja gera 10 til 20 ára raforkusamning við Landsvirkjun, þar sem kjörin væru svipuð og meðalverð til stóriðju í fyrra. Fyrirtækið færi þá í 14 milljarða fjárfestingu í nýjum steypuskála. Stór orkufyrirtæki byggist upp á grunni álverðstengingar í orkusamningum. ➔ 6–7

Ég er sannfærður um það að orkuverð verði mjög samkeppnishæft hér á Vesturlöndum til frambúðar.

Gunnar Guðlaugsson

FRÉTTABLAÐID/SIGTRYGGUR ARI

15% AFSLÁTTUR AF OAKLEY-VÖRUM Í VERSLUNUM OKKAR TIL 5. SEPTEMBER

OAKLEY

Optical Studio

SMÁRALIND • HAFNARTORG • KEFLAVÍK

Landsbankinn aðeins veitt eitt viðbótarstuðningslán

Landsbankinn hefur veitt eitt viðbótarstuðningslán frá því að viðskiptabankarnir byrjuðu að taka við umsóknum um mitt sumar. Á sama tíma hefur Íslandsbanki veitt sex viðbótarstuðningslán fyrir alls 126 milljónir og Arion banki 33 fyrir 597 milljónir.

Stuðningslán eru ætluð litlum og meðalstórum fyrirtækjum sem glíma við erfiðleika vegna samdráttar í rekstri vegna kórónaveirufaraldursins. Ríkissjóður ábyrgist að fullu stuðningslán upp að 10 milljónum króna og 85 prósent viðbótarstuðningsláns sem getur numið allt að 30 milljónum króna til viðbótar. Úrræðið grundvallast á samningi Seðlabanka Íslands við viðskiptabankana og var opnað fyrir umsóknir 9. júlí.

Alls hefur Landsbankinn samþykkt að veita 154 stuðningslán fyrir um 1.129 milljónir króna en nú þegar hafa 1.050 milljónir verið útgreiddar. Þar af er eitt viðbótarstuðningslán. Íslandsbanki hefur á sama tíma veitt 170 stuðningslán fyrir samtals 1.140 milljónir króna og sex viðbótarstuðningslán fyrir samtals 126 milljónir. Heildarupphæð Íslandsbanka nemur því 1.266 milljónum króna.

Arion banki sker sig nokkuð úr hópnum. Bankinn hefur veitt 144 stuðningslán fyrir 958 milljónir króna og 33 viðbótarstuðningslán fyrir 597 milljónir. Alls hefur bankinn því lánað út 1.555 milljónir.

Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri Landsbankans, sagði í viðtali við Viðskiptamoggann 19. ágúst að bankinn hefði fengið 38 umsóknir um lán yfir 10 milljónum króna. Bankinn væri að vinna í þessum umsóknum.

Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri Landsbankans

33

viðbótarstuðningslán hefur Arion banki veitt fyrir samtals 597 milljónir króna.

„Fyrir lán umfram 10 milljónir verðum við að leggja mat á umsóknina með handvirkum hætti til viðbótar við sjálfvirka athugun. Það hefur lent inn í sumarfrístíma hjá okkur en það eru kannski ekki nema tvær til þrjár vikur síðan umsóknir fóru að berast, það er að fyrirtæki fóru að skila inn gögnum. Við sjáum fyrir okkur að greiða út töluvert af þeim lánum á næstunni,“ var haft eftir Lilju Björk.

Stuðningslán og viðbótarstuðningslán eru ætluð fyrirtækjum með ársveltu á bilinu 9 til 1.200 milljónir króna. Fyrirtækin þurfa að uppfylla ýmis skilyrði, til dæmis það að hafa orðið fyrir verulegu og ófyrirséðu tekjutapi sem þarf að lágmarki að nema 40 prósentum.

Stuðningslánin eru veitt á meginvöxtum Seðlabankans sem eru eitt prósent og eru afgreidd með sjálfvirkum hætti. Viðbótarstuðningslán eru hins vegar á bankavöxtum og velta því á handvirkri greiningu banka á viðkomandi fyrirtæki. –**þfh**

Freista þess að selja 15 prósent hlut í Hval

Hópur hluthafa í einu stærsta fjárfestingafélagi landsins hefur fengið ráðgjafarfyrirtæki til að annast sölu á mögulega allt að 15 prósent hlut í Hval. Félagið er með forkaupsrétt og hefur keypt eigin bréf á miklum afslætti miðað við eigið fé.

Hörður Ægisson

hordur@frettabladid.is

Hópur hluthafa í Hval, einu stöndugasta fjárfestingafélagi landsins, freistar þess nú að selja samtals líðlega 15 prósent hlut í félaginu. Það er ráðgjafarfyrirtækið Spakur Finance sem hefur umsjón með söluferlinu fyrir hluthafana, sem eru um tíu talsins, og hefur meðal annars leitað til lífeyrissjóða um mögulegan áhuga þeirra á að kaupa bréfin í Hval, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Bókfært eigið fé Hvals stóð í 25 milljörðum króna í lok september í fyrra, samkvæmt síðasta birta ársreikningi félagsins, og því ljóst að virði þess hlutar sem er verið að bjóða til sölu hleypur á mörgum milljörðum króna. Eignir Hvals samanstanda einkum af ríkisbréfum og hlutdeildarskírteinum í innlendum og erlendum verðbréfasjóðum – samtals um 11,6 milljörðum – en þá er félagið einnig stór hluthafi í Hampiðjunni, Origo, Arion banka og Marel.

Á meðal þeirra hluthafa sem freista þess að selja bréfin í Hval, sem yrði þá ávallt á einhverjum afslætti miðað við bókfært eigið fé, eru systkinin Ragnhildur, Margrét H. og Guðmundur Björn Þórarinsbörn, en samanlagt fara þau með yfir fjögurra prósent hlut í félaginu. Þau eru erfingjar Ragnhildar Halldórsdóttur Skeoch, sem lést árið 2015, en hún var áður einn stærsti hluthafi Hvals með um tíu prósent hlut.

Kristján Loftsson, framkvæmdastjóri Hvals, er sem kunnugt er langsamlega stærsti einstaki hluthafi Hvals með samtals um 46 prósent hlut, bæði í eigin nafni og eins í gegnum Fiskveiðahlutafélagið Venus sem hann á til helminga á móti systur sinni, Birnu Loftsdóttur.

Stjórn Hvals hefur fyrir hönd félagsins forgangsrétt að öllum bréfum sem ganga kaupum og sölum í Hval. Á síðasta fjárhagsári keypti félagið á þeim grundvelli eigin hluti að nafnvirði tæplega 15 milljóna króna og nam kaupverðið um 1.420 milljónum króna. Meðalgengið í viðskiptunum var um 95 krónur á hlut, eða sem nemur rúm-

Kristján Loftsson er stærsti einstaki hluthafi Hvals. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

25

milljarðar króna er bókfært eigið fé Hvals.

lega 60 prósentum afbókfærðu eigin fé Hvals.

Hagnaður Hvals í fyrra nam um 287 milljónum króna. Stjórn félagsins samþykkti að greiða arð til hluthafa á þessu ári að fjárhæð samtals 1.500 milljónir króna.

Greint var frá því í Markaðinum fyrr á þessu ári að þeir hluthafar Hvals, sem ráða yfir rúmlega 5,3 prósent hlut, hefðu höfðað mál gegn félaginu og krafist þess að hlutir þeirra yrðu innleystir gegn greiðslu að fjárhæð samtals um 1.563 milljóna auk dráttarvaxta. Saka hluthafarnir, sem eru félög í eigu fedganna Einarssonar og Benedikts Einarssonar og Ingimundar Sveinssonar, bróður Einarssonar, framkvæmdastjóra Hvals, um að með kaupum hans á hlutum í félaginu á „verulegu undirverði“ og frá-

falli stjórnar á forkaupsrétti sínum að þeim, hafi það „aflað [Kristjáni] ótilhlýðilegra hagsmuna“, á kostnað annarra hluthafa. Einar er jafnframt stjórnarformaður Hvals.

Með þessu hafi framkvæmdastjóri Hvals gerst brotlegur við ákvæði laga um hlutafélög, að mati hluthafanna þriggja, og telja þeir að þær aðgerðir veiti rétt til innlausnar, samkvæmt ákvæði í 26. grein laganna. Miðað við gengið sem hluthafarnir leggja til grundvallar kröfum sínum – um 170 til 180 krónur á hlut – telja þeir að upplausnarvirði Hvals sé um 30 milljarðar. Kristján hefur sagt kröfurnar fela í reynd í sér að félagið verði leyst upp. „Ég tel hins vegar að vilji meginþorra hluthafa Hvals standi ekki til þess,“ sagði Kristján í samtali við Markaðinn í júlí síðastliðnum.

Gengið í kaupum Kristjáns á bréfum í Hval, sem fóru fram á fjárhagsárinu 2017 til 2018 og hluthafarnir þeir segja að hafi verið á „verulegu undirverði“, nam 85 krónum á hlut, eða um 60 prósentum af bókfærðu eigin fé félagsins á þeim tíma.

Áætlað er að aðalmeðferð í málinu muni hefjast í héraðsdómi Vesturlands síðar í þessum mánuði.

Verðmatsgengi Icelandair 2,1

Niðurstaða greiningar Jakobsson Capital á Icelandair Group er sú að verðmatsgengi flugfélagsins sé 2,1. Það er nokkru hærra en útboðsgengið 1, sem verður miðað við í fyrirhuguðu hlutafjárútboði Icelandair Group og núverandi markaðsgengi sem er 1,15.

Í verðmati greiningarfyrirtækisins, sem Markaðurinn hefur undir höndum, er virði Icelandair Group metið á 378 milljónir dala, jafnvirði 52 milljarða króna, og er þá gert ráð fyrir að rekstraráætlun flugfélagsins til næstu ára gangi eftir að mestu leyti. Síðasta verðmat Jakobsson Capital á Icelandair Group frá því í maí var 301 milljón dala og hækkar það því um 26 prósent.

Greinandinn bendir á að venjan sé að gefa afslátt af útboðsgengi, sem liggur jafnan á bilinu 15 til 25 prósent. „Ljóst er að miklu máli

52

milljarðar króna er verðmat Jakobsson Capital á Icelandair Group.

skiptir fyrir framtíðarrekstur Icelandair að það takist að safna þeim 20 ma. króna sem að er stefnt. Hlutafjárútboðið er mjög stórt á íslenskan mælikvarða. Það kemur því ekki á óvart að mikill afsláttur sé gefinn,“ segir í verðmatinu.

Rekstraráætlun greinandans og Icelandair er nærri sú sama árin 2020 og 2021, en hins vegar segist greinandinn eiga erfitt með að átta

sig á því hvað gerist í rekstrinum á milli árunna 2021 og 2022 í rekstraráætlun Icelandair, þar sem gert er ráð fyrir að afkoman taki stökk. Icelandair áætlað að rekstrarbatinn verði rúmlega 120 milljónir dala milli ára og tekjur aukist um 400 milljónir dala.

„Ljóst er að miðað við uppbyggingu innviða, flugflota, fastan kostnað og svo framvegis, mun Icelandair fara yfir ákveðinn skurðpunkt í tekjum sem veldur auknu rekstrarhagræði árið 2022,“ segir í verðmatinu.

„Greinandi Jakobsson Capital á þó erfitt með að kyngja þessu mikla stökki. Í það minnsta er það „óhefðbundið“ og passar ekki inn í kassalagðan haus greinanda,“ bætir greinandinn við. Hann telur að útskýra megi þetta stökk betur, fyrir hlutafjárútboðið. –**þfh**

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFÉLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Netfang ritstjori@hordur.egisson | Sími 550 5051

Netfang hordur@frettabladid.is | Sími 550 5051

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is | Sími 550 5051

Netfang veffang@frettabladid.is | Sími 550 5051

Skráðu þig á póstlistann og fáðu Fréttablaðið sent rafrænt á hverjum morgni

Skráðu þig á á frettabladid.is, á Facebook síðu Fréttablaðsins eða með því að skanna QR kóðann

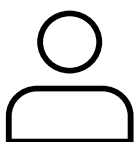
FRÉTTABLAÐIÐ – Mest lesna dagblað landsins

Fresta eða framkvæma?

Að fresta er sannarlega valmöguleiki, ef þú vilt óbreytt ástand. Við hjá Dale Carnegie hvetjum þig til að framkvæma. Nú er tími til að huga að eigin færni og viðhorfi. Næstu mánuðir munu verða krefjandi en með þrautseigju, dugnaði og dassi af hugmyndafræði Dale Carnegie geta ný tækifæri opnast.

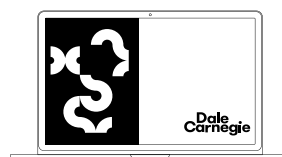
Námskeiðin okkar eru staðbundin en líka í Live Online útgáfu. Í báðum tilfellum tekur þú virkan þátt og nýtur góðs af heimsklassa þjálfurum. Smelltu á dale.is og pantaðu ókeypis einkaráðgjöf.

Staðbundin námskeið:

Áhrifaríkar kynningar	15. okt.
Árangursrík sala	9. okt.
Dale Carnegie kvöldnámskeið	21. sept.
Dale Carnegie morgunnámskeið	22. okt.
Dale Carnegie 3ja daga	23. okt.
Dale Carnegie á Akureyri	22. sept.
Dale Carnegie para og hjónahelgi	9. okt.
Dale á milli starfa	22. sept.
Leiðtogahæfni	19. okt.
Leiðtogaþjálfun fyrir stjórnendur	13. okt.
Þjónustuupplifun	13. okt.

Hefst:

Live Online námskeið:

Árangursrík sala	9. okt.
Dale Carnegie námskeiðið	16. sept.
Dale Carnegie fyrir 20 til 25 ára	8. okt.
Leiðtogafærni	22. sept.
Dale á milli starfa	30. sept

Hefst:

Live Online fjarþjálfun á sér stað í rauntíma. Þú tekur virkan þátt, leysir verkefni og kynnist fólki. Þjálfararnir eru tveir og annar aðstoðar þig við tæknimálin allt námskeiðið. Nánar á dale.is

Átt þú rétt á námsstyrk?

Á heimasíðu okkar dale.is finnur þú nýja leitarvél sem hjálpar þér að finna námsstyrki.

Skráðu þig strax á dale.is

Agnar segir að stefnt sé að opnun staðarins í lok þessa mánaðar.

Agnar í Texture opnar bar við Hverfisgötu

Agnar Sverrisson, stofnandi veitingastaðarins Texture í London sem skartaði stjörnu frá Michelin, vinnur að því að koma á fót bar með mat við Hverfisgötu 6 þar sem veitingastaðurinn Essensia var áður til húsa. Staðurinn á að bera nafnið No concept og mun að líkindum verða opnaður í lok mánaðarins, að sögn matreiðslumeistarans.

Kokkurinn Jón Örn Jóhannesson, sonur Jóhannesar Stefánssonar í Múlakaffi, og Valþór Örn Sverrisson, bróðir Agnars, munu eiga staðinn með honum og annast daglegan rekstur. Agnar hefur ekki áður unnið með þeim að opnun veitingastaðar.

Þetta verður vel gerður matur.

Agnar Sverrisson, veitingamaður

Agnar segir að bjóða eigi upp á góð vín og kokteila. Sömuleiðis verði boðið upp á léttan mat, matseðillinn verði litill en með eitthvað fyrir alla. „Þetta verður vel gerður matur,“ segir hann. Sömuleiðis verði hægt að horfa á knattspyrnuleiki í sjónvarpi en það verði ekki gert að aðalatriði.

Að hans sögn fékk barinn nafnið No concept því hann sé ekki neitt „ákveðið konsept heldur sé eitthvað fyrir alla“. Hann segir að No Concept sé í raun samsuða úr fimm uppáhalds stöðum þeirra erlendis.

Agnar hefur búið erlendis í 20 ár en flutti heim frá London þegar COVID-19 dreifði sér um heimsbyggðina og veitingahús urðu að loka. „Ég veit ekki hvar ég verð eftir eitt ár,“ segir hann.

Fram hefur komið í fjölmiðlum að Texture hafi verið lokað vegna COVID-19 og ekki standi til að opna hann aftur. – hvj

GAMMA tapaði 177 milljónum

Tap GAMMA Capital Management, sem er í eigu Kviku banka, á fyrri helmingi ársins nam 177 milljónum króna fyrir tekjuskatt og dróst saman um 38 prósent á milli ára, samkvæmt nýjum árs hlutareikningi.

Eignir í stýringu í lok júní námu 104,5 milljörðum og drógust saman um þrjú prósent á milli ára. Félagið rekur 42 sjóði. Sjó eru í slitameðferð. Erfiðleika GAMMA má meðal annars rekja til bágrar stöðu fasteignasjóðanna Upphafs og Novus.

Tekjur GAMMA námu 159 milljónum á tímabilinu og drógust saman um 59 prósent. Rekstrargjöld voru 308 milljónir og minnkuðu um 64 prósent. Starfsmönnum fækkaði í níu á fyrstu mánuðum ársins, úr 16 á sama tíma fyrir ári. Eftir kaup Kviku á GAMMA var hluti starfseminnar færður annað innan bankans.

GAMMA átti eignir fyrir 2,7 milljarða við lok fyrri árs helming. Langtímakröfur á sjóði vegna árangurstengdrar þóknunar fjármálafyrirtækisins lækkuðu um tólf prósent og námu 670 milljónum við lok fyrri árs helming. – hvj

Uppskipting fjarskiptainnnviða í skoðun hjá bæði Sýn og Nova

Fjarskiptafélagin Sýn og Nova gætu skipt upp innviðum sínum í virka og óvirka. Sýn skoðar sölu á óvirkum innviðum og Nova þyrfti að vera með í ráðum. Forstjórar félaganna segja uppskiptingu til skoðunar. Slikir innviðir eru verðmetnir mjög hátt miðað við afkomu. Erlendir fjárfestar verid „eins og gráir kettir“.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Innviðir eru eftirsóttir af fjárfestum úti um allan heim og þá gefast tækifæri til þess að selja eða endurfjármagna innviði á allt öðrum kjörum en hafa hingað til verið í boði, segir Heiðar Guðjónsson, forstjóri Sýnar, í samtali við Markaðinn.

Fram kom í árs hlutauppgjöri Sýnar, sem birt var í síðustu viku, að til athugunar væri að bjóða hluta farsímakerfisins til sölu sem myndi skila umtalsverðu fjármagni til hluthafa.

Stór hluti af fjarskiptakerfinu eru óvirkir eða „dauðir“ innviðir, eins og Heiðar lýsir þeim, og á hann þá við rafkerfi og sendaturna. Samkeppni fjarskiptafyrirtækja felst í virka búnaðinum, það er hvernig sendarnir sem eru á stálturnum virka.

Heiðar segir að á alþjóðlega fjarskiptamarkaðinum sé leitni í áttina að því að skipta fyrirtækjum upp í innviðafyrirtæki annars vegar og sölu- og þjónustufyrirtæki hins vegar. Fyrirtækin halda virka búnaðinum en setja óvirku innviðina í sérfélag sem síðan er selt.

Hann nefnir að TDC, gamla ríkis-síma Danmerkur, hafi verið skipt upp með þessum hætti og 3 Denmark, eitt stærsta farsímafyrirtækið þar í landi, hafi tilkynnt í ágúst um uppskiptingu og áform um sölu á innviðahlutanum.

„Vodafone Global setti alla sendaturnana sína í Evrópu í dótturfélagið Vantage Towers fyrr á þessu ári og áformar að skrá félagið á hlutabréfamarkað á fyrsta fjórðungi næsta árs,“ bætir hann við. „Þarna er lagt upp með að ná 27 sinnum EBITDA [rekstrarhagnaður fyrir skatta, fjármagnsliði og afskriftir] með sölunni.“

Risavaxið innviðakerfi Vantage Towers, sem rekur 68 þúsund turna í Evrópu, felur þó í sér mikla vaxtar-möguleika, og mikil tækifæri til þess að bæta nýtingu turnanna með því að leigja út aðgang til fjölda evrópskra fjarskiptafyrirtækja. Heiðar bendir á að í nágrannaríkjum, sem svipar meira til íslenska markaðarins, séu EBITDA-margfaldarar við sölu á slíkum innviðafyrirtækjum á bilinu 17 til 25.

„Ef þetta er staðan á alþjóðavísu þá eru væntanlega einhver verðmæti á Íslandi sem hægt væri að koma í verð,“ segir Heiðar. Spurður hvort hann búist við því að kaupendur á innviðunum verði erlendir

Forstjóri Sýnar segir að á alþjóðlega fjarskiptamarkaðnum sé leitni í átt að skipta fyrirtækjunum upp. MYND/GETTY

Síminn skoðar fjármögnun á grunni Milu

Eins og Markaðurinn hefur greint frá hafa erlendir framtakssjóðir, sem sérhæfa sig í fjárfestingum í fjarskiptainnnviðum, þar á meðal ástralski sjóðurinn Macquarie Infrastructure Corporation, sýnt Milu, dótturfélagi Símans, áhuga. Í árs hlutauppgjöri Símans kom fram að verið væri að skoða að fjármagna Milu sérstaklega í stað þess að fjármagna samstæðuna

sem eina einingu. Mila mun taka við fleiri verkefnum frá Símanum á næstu mánuðum, svo sem rekstri farsímadreifikerfis og IP-nets, og þannig verða stærra hlutfall samstæðunnar. Hagkvæmari fjármagnsskipan er á meðal þess sem fjárfestingarfélagið Stoðir, stærsti hluthafi Símans, hefur lagt áherslu á frá því að félagið byrjaði að fjárfesta í Símanum vorið 2019.

Tilfærsla eigna er til skoðunar, sem og möguleg uppskipting á virkum og óvirkum innviðum.

Margrét Tryggvadóttir, forstjóri Nova

framtakssjóðir frekar en íslenskir lífeyrissjóðir svarar hann játandi. „Það eru erlendir fjárfestar sem hafa verið eins og gráir kettir í kringum fjarskiptainnnviðina í tvö ár.“

Aðspurður segir Heiðar að ekki sé hægt að skjóta á söluverðið enda velti það meðal annars á því hversu mikið verður selt og einnig hvernig leigusamningar verða gerðir við kaupandann.

Eftir því sem Markaðurinn kemst

næst er samsetning fjarskiptakerfisins og nógildandi samkomulag á milli fyrirtækja með þeim hætti að NOVA, sem er að mestu leyti í eigu bandaríska eignastýringarfyrirtækisins Pt Capital og Novator, fjárfestingafélags Björgólfs Thors Björgólfsóssonar, þyrfti að vera með í ráðum ef Sýn lætur verða af söluferli á óvirkum innviðum.

Hefja næsta fasa

Þá kom einnig fram í uppgjöri Sýnar að félagið sæi frekari tækifæri í samnýtingu fjárfestinga. Sýn og Nova hafa frá árinu 2015 rekið Sendafélagið sem heldur utan um rekstur dreifikerfis fyrir farsímaþjónustu eftir að hafa fengið undanþágu frá Samkeppniseftirlitinu.

„Samkeppniseftirlitið gaf leyfi fyrir samstarfi í tveimur fösum. Fyrsti fasinn snerist um sameiginlegan rekstur á dreifikerfinu og nú erum við að fara í næsta fasa sem

snýst um sameign á virkum sendabúnaði,“ segir Heiðar. Sýn mun því færa meiri rekstur og fjárfestingar inn í Sendafélagið og mögulegt söluferli á óvirkum innviðum yrði algjörlega óháð þessu félagi.

Vodafone á Íslandi, sem er rekið af Sýn, hóf gær uppbyggingu á 5G-kerfi á Íslandi og kom fyrsta sendi fyrirtækisins fyrir við höfuðstöðvar þess á Suðurlandsbraut. Nova hafði tekið þetta skref í maí þegar félagið varð fyrst til að setja upp slíkan sendi. Samkvæmt tilkynningu Vodafone fer öflug uppbygging 5G næstu árin meðal annars fram í gegnum Sendafélagið.

Nova skoðar uppskiptingu

Margrét Tryggvadóttir, forstjóri Nova, segir í samtali við Markaðinn að félagi leiti sífellt leiða til þess að auka hagkvæmni í rekstri.

„Þegar við stofnun Sendafélagsins var áformað að á einhverjum tímamarki myndu eignir færast til félagsins en slík yfirfærsla hefur ekki farið fram,“ segir Margrét. Ekki sé tímabært fyrir Nova að gefa út yfirlýsingar um breytingar á samrekstrinum sem fer fram í Sendafélaginu en „tilfærsla eignar er til skoðunar, sem og möguleg uppskipting á virkum og óvirkum innviðum“.

„Bætt nýting innviða er hagsmunamál, sem og að tryggja næga fjárfestingu í innviðum til að notendur farneta geti áfram notið bestu þjónustugæða,“ bætir Margrét við.

Helgafell hagnaðist um 1,3 milljarða króna

Helgafell eignarhaldsfélag, sem er í jafnri eigu Ara Feng-er, Bjargar Feng-er og Kristínar Vermundsdóttur, hagnaðist um tæplega 1,3 milljarða króna í fyrra samanborið við 351 milljón á árinu 2018. Þetta kemur fram í nýbirtum samstæðureikningi fjárfestingarfélagins.

Hagnað Helgafells má að mestu leyti rekja til hlutdeildar í afkomu eignarhaldsfélagsins S121, stærsta hluthafa Stoða, eins stærsta fjárfestingarfélags landsins, en hlutdeildin nam 896 milljónum króna. Þá var afkoma félagsins af beinni verðbréfaeign jákvæð um rúmar

Fjárfestingarfélagið Helgafell er meðal annars í eigu Ara Feng-er.

» Bein verðbréfaeign Helgafells lækkaði úr 2,3 milljörðum niður í 610 milljónir.

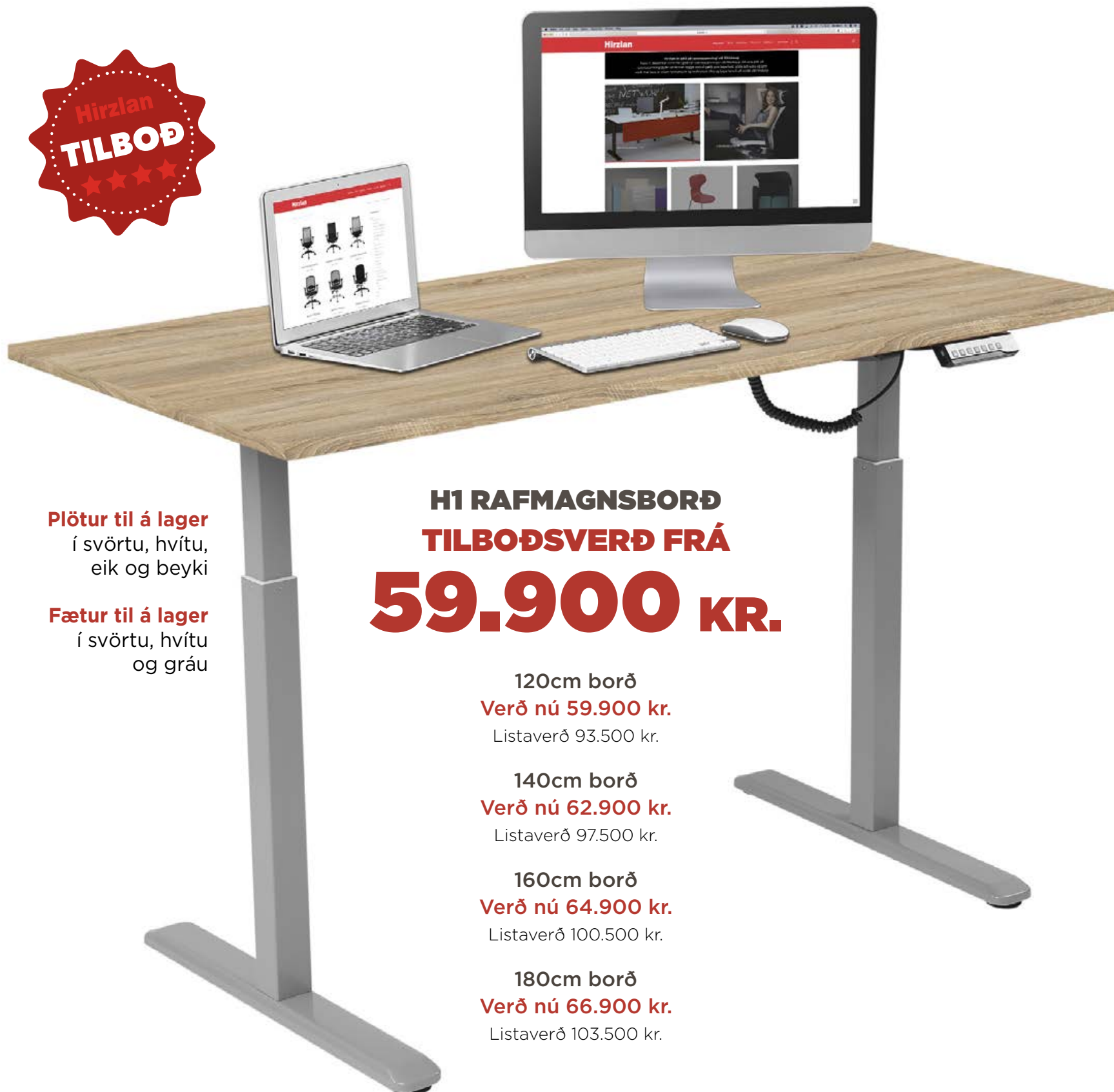
400 milljónir, mestmegnis vegna hagnaðar af sölu hlutabréfa. Verðbréfaeign Helgafells lækkaði úr 2,3 milljörðum króna niður í 610 milljónir á milli ára. Félagið átti engin skráð hlutabréf með beinum hætti í lok árs 2019 samanborið við 1,9 milljarða króna í lok árs 2018. Óskráð hlutabréf námu 259 milljónum og hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum 351 milljón.

Á móti jukust eignarhlutir í hlutdeildarfélagum úr tæplega 3,4 milljörðum króna upp í tæpa 6,2 milljarða. Helgafell fer með ríflega 34 prósentu hlut í S121 sem á um 65 prósentu hlut í Stoðum. Fjárfestingarfélagið Stoðir er á meðal stærstu hluthafa í TM, Símanum og Arion banka.

Eigið fé Helgafells nam 7,3 milljörðum króna í lok síðasta árs og eiginfjárlutfallið um 98 prósentum. Sá sem stýrir fjárfestingum Helgafells er Jón Sigurðsson, fjárfestir og stjórnarformaður Stoða, en hann er eiginmaður Bjargar Feng-er. – þfh

-35%

AF H1 RAFMAGNSBORDUM

Plötur til á lager
í svörtu, hvítu,
eik og beyki

Fætur til á lager
í svörtu, hvítu
og gráu

H1 RAFMAGNSBORD TILBOÐSVERÐ FRÁ **59.900 KR.**

120cm borð
Verð nú 59.900 kr.
Listaverð 93.500 kr.

140cm borð
Verð nú 62.900 kr.
Listaverð 97.500 kr.

160cm borð
Verð nú 64.900 kr.
Listaverð 100.500 kr.

180cm borð
Verð nú 66.900 kr.
Listaverð 103.500 kr.

RAMMASAMNINGUR VIÐ
RÍKISKAUP

Hirzlan

SKRIFSTOFUHÚSGÖGN

Síðumúla 37. Sími: 564-5040. hirzlan@hirzlan.is.

www.hirzlan.is

Verslun opin mán-fim 09:00-18:00, föstudaga 09:00-17:00, laugardaga 12:00-16:00. **Lager opin** mán-fim 13:00-17:00 og föstudaga 13:00-16:00.

Tilbúið að fjárfesta fyrir 14 milljarða

Þótt nýjasti raforkusamningur Norðuráls við Landsvirkjun hafi reynst félaginu afar hagfelldur vill það semja upp á nýtt til lengri tíma. Hyggst þá fjárfesta fyrir 14 milljarða í nýjum steypuskála. Forstjórinn segir að álframleiðsla á Vesturlöndum geti keppt við kínverska framleiðslu ef rétt er búið um hnútana. Telur álverðtengingu hafa gefist vel.

Þórður Gunnarsson
thg@frettabladid.is

Gunnar Guðlaugsson tók við sem forstjóri Norðuráls í júní 2019. Áður en hann tók við forstjóra-stöðunni hafði hann gegnt stöðu framkvæmdastjóra álversins á Grundartanga frá árinu 2009, en þar áður hafði hann starf- að í áratug hjá ÍSAL í Straumsvík, meðal annars sem framkvæmda- stjóri rafgreiningar.

Segja má að fyrsta ár Gunnars á forstjórastóli hafi einkennst af miklum sveiflum á álmarkaði. Offramboð á áli framleiddu í Kína hafði þegar byrjað að setja mark sitt á heimsmarkaðsverð frá vorinu 2018 þegar álverð náði sögulegu hámarki og fór vel yfir 2.500 dali á tonnið. Skörp lækkun varð allt fram á mitt ár 2019 þegar nokkur stöðug- leiki virtist hafa náðst um nokkurra mánaða skeið, þegar verðið hélst allstöðugt á verðbilinu 1.700 til 1.800 dalir tonnið.

Í janúar á þessu ári stimplaði COVID-19 farsóttin sig hins vegar rækilega inn á alla hrávörumark- aði og var álið ekki undanskilið. Í maí lak verðið undir 1.500 dali á tonnið og náði sínu lægsta gildi í fimm ár. Síðan þá hafa markaðir hjarnað við og heimsmarkaðsverð á áli er nú innan þess verðbils sem sást síðustu sex mánuði ársins 2019. „Það eru yfirleitt miklar sveiflur á álmarkaði. Það koma góð tímabil og svo önnur sem eru ekki jafngóð. Markaðurinn hefur braggast frá því sem var í vetur. Framleiðsluinaði var nánast lokað í Evrópu og það hafði mikil áhrif á eftirspurn. Við erum hins vegar ekki enn farin að sjá fulla eftirspurn eftir álblöndun- um sem við erum að framleiða, en við drögum úr framleiðslu á þeim fyrr í vetur,“ segir Gunnar.

Uppgjör Century Aluminum, móðurfélags Norðuráls, fyrir annan ársfjórðung yfirstandandi árs bar skýr merki lækkandi álverðs. Félag- ið tapaði tæplega 27 milljónum dala á fjórðungnum, sem var tífalt meira tap en á sama ársfjórðungi árið 2019. Töluverð lækkun varð þó á kostnaðarverði seldra vara, en raforkukostnaður fellur meðal ann- ars þar undir. Grundartangi stendur að baki um 40 prósentum allrar framleiðslu Century Aluminum. Nokkuð hefur verið rætt og ritað um raforkusamning Norðuráls og Landsvirkjunar sem tók gildi í nóv- ember síðastliðnum sem tengdur er Nord Pool-raforkumarkaðnum, en verð á þeim markaði hrundi um meira en 90 prósent fyrr á þessu ári.

Gunnar segir að þrátt fyrir að Grundartangi sé stærsta rekstrar- eining Century megi rekja lækkun kostnaðarverðs seldra vara til fleiri þátta. Öll aðföng hafi fallið í verði, ekki bara raforka frá Landsvirkjun: „Raforkuverð hefur líka farið lækk- andi í Bandaríkjunum (þar sem

Við erum ekkert að biðja um nein afsláttarkjör eða niður- greiðslu, við viljum bara fá sama verð og meirihluti raforku er seldur á núna á Íslandi.

Century rekur þrjú álver) og öll aðföng hafa lækkað í verði samfara lægra álverði. Það var ekki bara raforkuverð sem lækkaði heldur líka báxít og oliukoks (sem notað er í rafskaut álvera), þannig að allur kostnaður dróst saman. Hvað varðar Grundartanga sérstaklega er aðeins einn þriðji þess rafmagns sem er notað þar tengdur Nord Pool, afgangurinn er tengdur álverði.“

Álverðstenging hafi gefist vel
Verðlagning raforku til stóriðju á Íslandi hefur lengi vel verið meðal helstu bitbeina pólitískrar umræðu á Íslandi. Fyrir um tíu árum hóf stærsti raforkuframleiðandi lands- ins, Landsvirkjun, að færa verðlag- ingu raforku nær því sem gengur og gerist á meginlandinu í því mark- miði að auka arðsemi fyrirtækisins.

„Það er eðlilegt að það sé tekist á um þessi mál,“ nefnir Gunnar: „Við erum í þeirri sérstöku stöðu hér á Íslandi að fá fyrirtæki eru að kaupa langstærstan hluta raforkunnar í gegnum langtímasamninga. Það segir sig auðvitað sjálft að ef eitt- hvert þessara fyrirtækja hættir starfsemi þá er enginn til þess að taka við þeirri raforku sem þá losn- ar. Markaðurinn hér á Íslandi gæti ekki tekið við allri þeirri raforku með stuttum fyrirvara. Við þessu hefur verið brugðist með því að taka upp ríka kaupskyldu í samningum. En þá er í sjálfu sér búið að aftengi- ast hefðbundnum markaðslögmál- um. Það er frumréttur á markaði að geta ákveðið að kaupa ekki þá vöru eða þjónustu sem verð er að bjóða til sölu.

En þegar þetta hefur verið tekið úr sambandi þarf að finna ein- hverja aðra aðferð til að ákvarða verðið. Við höfum viljað tengja þetta álverði og ég held að það hafi gefið mjög góða raun. Það hefur afar sjaldan gerst að ál fyrirtæki hér dragi úr framleiðslu þegar álverð er lágt vegna þess að rafmagns- verðið hefur lagað sig að álverðinu. Svo þegar álverð er hátt þá njóta raforkufyrirtækin þess líka. Með þessu kerfi hafa byggst upp stór og öflug orkufyrirtæki á grunni

Gunnar Guðlaugsson, forstjóri Norðuráls, segir það vera sína skoðun að það hafi gefist vel í gegnum tíðina að tengja raforkukaup álframleiðenda á Íslandi við þróun álverðs. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

57%
nemur hlutdeild Kína í allri álframleiðslu í heiminum. Fyrir tíu árum var hlutfallið hins vegar 42 prósent.

álverðstengdra orkusölusamninga. Mín skoðun er einfaldlega sú að það kerfi hafi reynst okkur vel og við eigum að hugsa okkur vel um áður við köstum því fyrir róða.“

Þrátt fyrir að segja megi að Norð- urál hafi enn sem komið er komið nokkuð vel út úr sínum nýjasta raf- orkusamningi við Landsvirkjun, sem gildir til loka árs 2023, segir Gunnar að fyrirtækið sé reiðu- búið að semja við Landsvirkjun upp á nýtt: „Samkvæmt ársskýrslu Landsvirkjunar 2019 var meðalverð til stóriðju um 23 dalir á megavatt- stund, eitthvað í kringum þá tölu yrði ásættanlegt fyrir Norðurál. Þó að Nord Pool-verðið sé lægra en það í augnablikinu þá værum við reiðubúin að ganga út úr núgildandi samningi við Landsvirkjun gegn því að fá nýjan samning til lengri tíma á þessu bili, til dæmis tíu til tuttugu ára.“

Fjárfesting í burðarliðnum
Gunnar bætir því við að ef hægt væri að klára langtímaraforku- samning upp á í kringum 23 dali á megavattstund sé Norðurál tilbúið að ráðast í fjárfestingar á Grundar- tanga.

„Við höfum verið að vinna að því í nokkuð mörg ár að auka virði framleiðslunnar á Grundartanga. Til dæmis með því fara út í þessa svokölluðu melmisframleiðslu, þar sem við blöndum kísil og öðrum málum út í álið sem selst svo á herra verði. Við höfum horft til þess að fara út í framleiðslu á svo- kölluðum álboltum, en til þess að geta gert það þurfum við að fara út í stóra fjárfestingu sem gæti numið um 14 milljörðum króna.

En til þess að geta ráðist í slíka fjárfestingu þyrfti Norðurál orku- sölusamning til tíu eða tuttugu ára. Það þarfað vera raforkusamningur sem er á einhverjum ásættanlegum kjörum. Við erum ekkert að biðja um nein afsláttarkjör eða niður- greiðslu, við viljum bara fá sama verð og meirihluti raforku er seldur á núna á Íslandi,“ segir hann, með vísan í það sem Landsvirkjun metur sem meðalverð til stóriðju á árinu 2019.

Gunnar nefnir einnig að fjárfest- ing upp á 14 milljarða myndi eflaust

koma sér vel í því efnahagsumhverfi sem nú er við lýði, en Seðlabanki Íslands spáir 7 prósentu samdrætti íslenska hagkerfisins á árinu 2020.

Gunnar segir að mögulegt væri að fara hratt af stað með verkefnið, jafnvel innan nokkurra vikna. „Þetta myndi taka um það bil tvö ár og þarna yrðu til 80 til 90 störf á byggingartímanum og svo 40 var- anleg störf. Við teljum okkur geta fjármagnað verkefnið, en aðeins ef við fæum ásættanleg kjör hjá Lands- virkjun og öðrum raforkuframleið- endum til lengri tíma.“

Virðisaukning besti möguleiki Vesturlanda
Fleiri tækifæri eru fyrir hendi hvað varðar virðisaukningu íslenskrar álframleiðslu að mati Norðuráls. Lengi hefur verið rætt um að svo- kallað grænt ál, það er að segja ál sem framleitt er með nýtingu endurnýjanlegra orkugjafa, eigi að geta selst á herra verði. Lítið hefur bólað á slíkri verðmyndun hingað til, en Gunnar segir að London Metal Exchange muni á næstunni hefja birtingu á premíu fyrir grænt ál. Því sé loks að verða hreyfing í þeim málum. „Það er alveg klárt að markaðurinn er að kalla eftir áli þar sem kolefnisfótsporið er vel skilgreint og lágt. Á næsta ári mun

LME-markaðurinn lista premíu fyrir grænt ál, þannig að skriður er kominn á málið. Við höfum verið að undirbúa okkur að vera í fararbroddi þarna og höfum skrásett vörumerkið Natur-Al þar sem kol-efnisfótspor þess áls sem kemur frá Grundartanga er vottað sem umhverfisvænt.“

Verðmeira ál, framleitt með umhverfisvænum hætti, er hugsanlega besti möguleiki álframleiðenda staðsettra á Vesturlöndum gagnvart samkeppninni frá Kína. Álframleiðslugeta í Kína hefur vaxið ævintýrlega á síðastliðnum tíu árum, en landið er ríkt af báxiti sem er aðalhraefni álframleiðslu og kolum, sem eru svo brennd til að knýja framleiðsluna. Kínverskir útflytjendur áls fá að sama skapi endurgreiddan virðisaukaskatt af ákveðnum álafurðum við útflutning, og oft og tíðum afsláttarkjör á raforku. Í maí á þessu ári voru um 5,45 milljónir tonna af áli framleiddar á heimsvísu, en þar af voru um 57 prósent framleidd í Kína. Sé litið tíu ár aftur í tímann nam hlutfall Kína af heildarframleiðslunni um 42 prósentum og fyrir 20 árum stóðu kínverskir framleiðendur að baki um ellefu prósentum af heildarálframleiðslu heimsins.

„Grunnforsendur álframleiðslu í Evrópu og Bandaríkjunum eru til staðar. Eftirspurnin og þar með framleiðslan mun halda áfram. Síðan er þetta spurning um það hvort við hér á Vesturlöndum getum búið okkur til þær aðstæður að framleiðslan hér sé viðbúin samkeppni, sem kemur fyrst og fremst frá Kína. Ég tel að það sé hægt, við erum í raun með allt aðra vöru en kemur frá Kína. Umhverfisvænt ál, með minna kolefnisfótspor, er svo þáttur sem aðgreinir til að mynda ál

Ólíklegt að orka finnist fyrir álver í Helguvík

Fyrsta skóflustungan var tekin að álverinu í Helguvík í júní 2008 og gangsetning var fyrirhuguð tveimur árum síðar. Orkuþörf álversins var metin allt að 600 megavött af uppsettu afli. Ekki tókst að útvega næga orku fyrir Helguvík, en Norðurál náði aðeins samningum um hluta orkunnar áður en verkefnið virtist endanlega slegið út af borðinu árið 2016.

„Við eigum þetta ennþá og höfum ekki enn séð tækifæri til

að fara af stað með álverið,“ segir Gunnar. „En maður veit aldrei hvað framtíðin ber í skauti sér. Ég ætla ekki að útiloka að álver við Helguvík muni rísa en miðað við orkuframboð og stemminguna á Suðurnesjum finnst mér það ekki endilega líklegt.“

Ekkert launungarmál er að Río Tinto Alcan vinnur nú að því að losa sig við álverið í Straumsvík. Norsk Hydro var nálægt því að kaupa álverið á síðasta ári. Áhyggjur vegna samkeppnissjón-

armiða í Evrópu komu í veg fyrir að af kaupunum yrði, en Norsk Hydro og ÍSAL í Straumsvík eru einu framleiðendur ákveðinnar tegundar álbolta í Evrópu sem eru mikilvægir við ýmsa framleiðslu.

En hefur Norðurál hug á því að kaupa álverið í Straumsvík af Río Tinto? „Það hefur verið boðið til sölu og við höfum skoðað það. En ég veit ekki til þess að þetta álver sé til sölu nákvæmlega núna,“ segir Gunnar.

Við höfum viljað tengja [raforkuverðið] álverði og ég held að það hafi gefið mjög góða raun.

frá Íslandi og Kanada frá kínversku vörunni,“ segir Gunnar.

Orkuverð á niðurleið

Lækkandi orkuverð í Evrópu og Bandaríkjunum mun einnig hjálpa áliðnaði á Vesturlöndum. „Uppbygging á vindmyllum og sólarorkuverum hefur verið hröð á undanförunum árum sem hefur aukið framboð raforku mjög mikið. Þetta er framleiðsla sem er þess eðlis að þó að raforkuverð lækki þá taka menn ekki vindmyllur eða sólarorkuframleiðslu úr sambandi við dreifikerfið því það er nánast enginn breytilegur kostnaður. Þannig að við eigum eftir að sjá raforkuverð falla enn frekar. Svo er mikil vinna á öllum sviðum að draga úr orku-notkun.

Ég er sannfærður um það að orkuverð verði mjög samkeppnishæft hér á Vesturlöndum til frambúðar. Ég get líka nefnt það að áliðnaður í Noregi er á mjög góðum stað í augnablikinu, því er þetta líka spurning um það hvernig ríkisstjórnir einstakra landa búa um hnútana þegar kemur að samkeppnishæfu orkuverði,“ segir Gunnar.

HÚSNÆÐI ÓSKAST

HÚSNÆÐI FYRIR BÍLASÖLU ÓSKASTTIL LEIGU

Óskir leigjanda um húsnæðið og staðsetningu þess eru eftirfarandi en allar innsendar hugmyndir verða skoðaðar og þeim svarað.

- 100-300 fermetra húsnæði með góðum gluggum og innkeyrsluhurð
- Bílaplan (bílastæði) fyrir allt að 50 bíla eða fleiri
- Miðsvæðis í Reykjavík með góðri aðkomu
- Helst nálægt fjölfarinni stofnbraut
- Áreiðanlegur og snyrtilegur leigjandi

UPPLÝSINGAR ÓSKAST SENDAR Í NETFANGIÐ - gglausn@gmail.com

DTE fær 760 milljóna fjármögnun

Kanadískur vísisjóður og Brunnur leggja sprotanum til fé. DTE greinir fljótandi málmsýni í rauntíma. Engum hefur áður tekist að þróa sambærilega lausn en margir reynt. DTE mun nýta fjármagnið til að hefja framleiðslu á tækjabúnaði og sölu á þjónustunni.

Helgi Vífill
Júliusson
helgivifill@frettabladid.is

Sprotafyrirtækið DT Equipment (DTE) fékk 5,5 milljóna Bandaríkjadollara fjármögnun, jafnvirði um 760 milljóna króna, frá kanadíska vísisjóðnum Chrysalix Venture Capital og Brunni vaxtarsjóði sem fjármagnaður er af lifeyrissjóðum og Landsbankanum.

Sveinn Hinrik Guðmundsson, annar stofnandi DTE og framkvæmdastjóri fyrirtækisins, segir að engum hafi tekist að þróa sambærilega lausn áður en margir hafi reynt. DTE þróar sjálfvirkar efnagreiningarlausnir fyrir áliðnað og álendurvinnslu.

Greina fljótandi mál

„Við þróðum tækni sem greinir fljótandi málmsýni og við það stýttist greiningartími á efnainnihaldi framleiðslunnar verulega. Það hefur komið mörgum á óvart að litlu fyrirtæki á Íslandi hafi tekist þetta. Áliðnaðurinn hefur beðið lengi eftir þessari tækni enda hafa fjölmörg fyrirtæki varið miklu fjármagni, tugum milljarða samtals, í að reyna að þróa sömu tækni. Okkur tókst að gera það fyrir tiltölulega lítið fjármagn,“ segir hann.

Fram að þessu hafi greiningin kallað á að starfsmenn taki sýni úr allt að þúsund gráðu heitu fljótandi áli sem síðan sé steyppt, verkað og loks efnagreint. „Þetta ferli getur tekið allt upp í nokkrar klukkustundir sem hægir á framleiðslunni og ákvarðanatöku. Nú verður hægt að stilla framleiðsluferlið af jafnóðum. Því fylgir mikill ábati fyrir álverin enda fá þau lægra verð fyrir ál sem ekki uppfyllir ákveðnar kröfur um efnisinnihald. Auk þess er þetta mun öruggara fyrir starfsmenn,“ segir Sveinn Hinrik.

Karl Ágúst Matthíasson, hinn stofnandi DTE og rekstrarstjóri fyrirtækisins, segir að það hafi verið mikilvægt fyrir DTE að vinna náið með starfsmönnum Brunns vaxtarsjóðs varðandi fjármögnunina. „Þeir studdu við sókn í erlenda fjárfestingu og tengdu okkur meðal annars við Chrysalix Venture Capital og aðra sjóði.“

Chrysalix Venture Capital er sérhæft í fjárfestingum á sviði snjalllausna og skynjaratækni fyrir mál- og námuðnað. Sjóður Chrysalix, RoboValley Fund, sem komið var á fót á síðasta ári, er 120 milljónir dollara að stærð, jafnvirði um 16,5 milljarða króna. Fjöldi alþjóðlegra fyrirtækja í málmiðnaði lagði sjóðnum til fé.

Vilja vaxa hratt

Karl Ágúst segir að fjármunirnir verði nýttir til að framleiða tækjabúnað og hefja sölu á þjónustunni. „Við stefnum hátt og ætlum að vaxa hratt,“ segir hann. Í því skyni sé stefnt á að ráða fimm starfsmenn í ár en nú starfa tíu manns hjá DTE.

Sveinn Hinrik segir að nú sé stefnt að því að semja við álverin þrjú á Íslandi og valda erlenda álframleiðendur til að ná betur utan um tæknilausnina og frekari þróun.

DTE hefur þróað tvenns konar efnagreiningarbúnað. Annars vegar alsjálfvirkan búnað sem á að vera á lykilstöðum í steypuskálum og hins vegar lítinn færanlegan búnað til að greina álið í framleiðslukerjum í kerskála. „Það eru hundruð kera í hverju álveri,“ segir Sveinn Hinrik. Framleiðsluferli áls hefst í kerskála og færast yfir í steypuskála hvar það er steyppt.

Karl Ágúst Matthíasson og Sveinn Hinrik Guðmundsson stofnuðu fyrirtækið DTE fyrir sjö árum. Sveinn Hinrik segir að ef það væri ekki áliðnaður á Íslandi hefði hugmyndin að fyrirtækinu aldrei kviknað. „Það hefði jú þýtt að við hefðum aldrei unnið fyrir álver,“ segir hann. FRÉTTABLAÐID/SIGTRYGGUR ARI

Aflið samsvarar lítilli virkjun

Tækni DTE byggir á litrófsgreiningu, þar sem öflugum leysigeislaþúlsi er skotið á yfirborð fljótandi málmbráðarinnar. Ljósaflið í þúlsinum er 20 megavött, sem samsvarar lítilli virkjun, en varir aðeins í örfáa milljarðshluta úr sekúndu. „Við þetta hitnar örlitill hluti yfirborðsins upp í allt að 30.000 gráður á Celsius, margfalt hærra en hitastig á yfirborði sólar.

Við svo hátt hitastig geislar hvert frumefni frá sér ljósi með einstakt fingrafar sem búnaður DTE greinir með nákvæmni og stöðuleika sem ekki hefur verið sýnt fram á áður fyrir fljótandi mál. Með þessari aðferð má greina efnainnihald álsins á nokkrum sekúndum, jafnvel aðskotaefni sem aðeins eru til staðar í milljónustu hlutum,“ segir Sveinn.

Það hefur komið mörgum á óvart að litlu fyrirtæki á Íslandi hafi tekist þetta. Áliðnaðurinn hefur beðið lengi eftir þessari tækni.

Sveinn Hinrik Guðmundsson, framkvæmdastjóri DTE

„Í stað þess að þurfa að safna tugum eða hundruðum sýna úr kerjunum og greina á rannsóknastofu má framkvæma efnagreininguna samstundis við hvert ker. Þannig gefst einnig möguleiki á að fjölga greiningum og bæta eftirlit með framleiðslunni,“ segir Karl Ágúst.

Sveinn Hinrik segir að Norðurál, sem veitt hafi DTE mikinn stuðning í gegnum árin, hafi samið um innleiðingu á fyrsta sjálfvirka greiningartækinu. „Við erum einnig í viðræðum við Rio Tinto ISAL um greiningartæki fyrir kerskála og steypuskála. Jafnframt eigum við í viðræðum við nokkra stóra aðila í iðnaðinum, eins og til dæmis Norsk Hydro sem rekur tugi álvera um allan heim,“ segir hann.

Tíu þúsund tæki

Karl Ágúst segir að viðskiptavinir í áli séu tiltölulega fáir. Það séu innan við 300 álver í heiminum sem flest séu í eigu fárra samsteypa. Auk þess séu um þrjú þúsund álsteypuskálar í melmisblöndun og endurvinnslu. „Við munum ekki selja tækin í massavis heldur bjóða upp á verðmæta þjónustusamninga. Að okkar mati er þó tækifæri fyrir um tíu þúsund tæki í áliðnaðinum í dag.“

Sveinn Hinrik segir að þegar fram í sækir sé til skoðunar að taka inn aukio fjármagn til að þróa sambærilega lausn fyrir stáliðnað og bendir á að ál sé einungis einn málmmarkaður af mörgum.

Til að bræða stál þurfi, að sögn Karls Ágústs, hitastigið að vera allt að tvöfalt hærra en við bræðslu á áli. Það séu auk þess mun meiri óhreinindi í stálframleiðslu.

Sveinn Hinrik telur að í grunninn þurfi ekki að gera miklar breytingar á tækjabúnaðinum. Efla þurfi kælinguna og tækin þurfa að þola hærra hitastig. „Aðferðafræðin er sú sama en það þarf líka að þróa öflugan hugbúnað sem getur efnagreint stálið sem er að sumu leyti flóknari málmur að efnagreina.“

Karl Ágúst segir að DTE hafi nú þegar hafið samstarfsviðræður við leiðandi þjónustuaðila í stáliðnaði til að hefja þá vegferð. „Það var þó stefnumótandi ákvörðun sem við

Við stefnum hátt og ætlum að vaxa hratt.

Karl Ágúst Matthíasson, rekstrarstjóri DTE

tókum að einbeita okkur fyrst um sinn að áliðnaði,“ segir hann.

Kynntust álverum hjá Verkis

Karl Ágúst og Sveinn Hinrik unnu áður hjá verkfræðistofunni Verkis við að veita íslenskum áliðnaði tæknilega aðstoð. Þar kynntust þeir því hve greiningarferlið á áli er seinlegt og flókið og sáu fyrir sér að hægt væri að flýta þeirri vinnu umtalsvert. „Það var háleitt markmið á þeim tíma,“ segir Karl Ágúst.

Árið 2013 stofnuðu þeir fyrirtæki til að vinna að slíkri lausn og ári síðar tóku þeir þátt í viðskiptahraðlinum Startup Energy Reykjavík. Í kjölfarið fékk DTE þrígga ára styrk frá Tækniþróunarsjóði til að staðfesta að hægt væri að efnagreina fljótandi ál.

„Þegar það var staðfest, árið 2016, fjárfesti Brunnur vaxtarsjóður í fyrirtækinu. Fjármagnið var nýtt til þess að hanna frumgerð af sjálfvirku vörunni og í kjölfarið hófst samstarf við Norðurál um prófanir. Það hefur verið ómetanlegt að hafa tök á því að gera slíkar prófanir í raunumhverfi,“ segir Karl Ágúst.

Þá fékk DTE 1,5 milljóna evra styrk eða jafnvirði um 245 milljóna króna frá Evrópusambandinu til að þróa færanlega búnaðinn.

Aðspurður segir Karl Ágúst að það hafi verið lærdómsríkt að ræða við alþjóðlega fjárfesta. „Það þurfti að finna réttu fjárfestana. Annars vegar varð að finna fjárfesta sem skildu tæknina og markaðinn sem

við vinnum á. Hins vegar fjárfesta sem vilja fjárfesta í þróun á vélbúnaði. Við höfum rætt við fjölmarga og margir verið áhugasamir, til dæmis þeir sem starfa í stáliðnaði.“

Sveinn segir að þeir hafi að vissu leyti notið góðs af því að koma blautir á bak við eyrun að þróun hárnákvæmrar efnagreiningartækni. DTE hafi því nálgast verk efnið með öðrum hætti en áður hafði verið gert.

Hann segir jafnframt að ef það væri ekki áliðnaður á Íslandi hefði hugmyndin að fyrirtækinu aldrei kviknað. „Það hefði jú þýtt að við hefðum aldrei unnið fyrir álver.“

Karl Ágúst bætir við að án stuðnings frá íslenskum áliðnaði hefðu þeir aldrei komist jafn langt með tækniþróunina og raun ber vitni. Margar aðrar tilraunir á sama sviði séu því marki brenndar að vera „of rannsóknarstofulegar“ eða unnar án samstarfs við álver. Það hafi oft verið vísindamönnunum fjötur um fót.

„Norðurál, Nýsköpunarmiðstöð og Rannís hafa allt verið ómetanlegir hlekkir í þessari keðju að þróa tækni DTE áfram,“ segir hann.

Hann segir að fyrirtækið hafi fengið samtals á annað hundrad milljónir króna í formi styrkja frá Rannís og skattaávilnana vegna rannsóknar- og þróunarkostnaðar á undanföllum sex árum.

Vel hægt á Íslandi

Þeir segja að nýsköpunarumhverfið hérlandis hafi reynst þeim vel og DTE hafi notið góðs af aðstöðunni til tækniþróunar og -rannsókna hjá Nýsköpunarmiðstöð Íslands. Sveinn segir að það sé hægt að þróa tæknilega flókinn búnað á Íslandi, eins og dæmin með Össur og Marel sýni. „Það væri gaman ef fleiri myndu horfa til tækifæra í nýsköpun í hátæknibúnaði. Það eru til dæmis mýmörg tækifæri í að auka sjálfvirkni í áliðnaði. Það þarf bara að fara á eftir þeim.“

Vilja tvöfalda tekjur ár frá ári

Svipmynd

Helgi Andri Jónsson

Nám: Ég vildi sannarlega að ég gæti sagt að ég hefði lokið stúdentsprófi og háskólanámi en svo er ekki því miður. Ég byrjaði að læra forritun tólf ára gamall og hef ekki hætt síðan.

Störf: Ég hef í raun bara unnið sjálfstætt og þá mest við forritun síðastliðin 8 ár. Framkvæmdastjóri Sales-Cloud frá árinu 2012.

Fjölskylduhagir: Kærastan mín Kolbrún Yr Odd-geirsdóttir er flugumferðarstjóri. Við búum saman með sjö ára prinsessu.

Helgi Andri Jónsson, framkvæmdastjóri SalesCloud, er metnaðarfullur varðandi framtíðaráform fyrirtækisins. Markmiðið er að tvöfalda tekjurnar ár frá ári næstu fimm árin. Á næstu tíu árum er horft til þess að skrá fyrirtækið í Kauphöll og að vörurnar verði notaðar um alla Evrópu og Norður-Ameríku.

Hver eru þín helstu áhugamál?
Eðlisfræði og heimspeki. Ég þæli í stærstu ráðgátum lífsins á hverjum degi. Eðlisfræði kennir okkur að við getum hvorki skapað né eytt orku og aðeins umbreytt henni en að sama skapi veit enginn almennilega hvaðan hún kom eða hvað meirihluti orku alheims í raun og veru er.

Hvaða bók hefur haft mest áhrif á þig?

The Universe in a Nutshell eftir Stephen Hawking kveikti áhugann á heimsfræði og eðlisfræði.

Hver hafa verið mest krefjandi verkefnin á undanförunum miss-erum?

Að byggja upp teymi og fyrirtækið, SalesCloud. Það er eitt að þróa og forrita vöruna, það er allt annað að skapa fyrirtækið sem heldur utan um vöruna og tekur hana langt áfram.

Mest krefjandi var þróun eTags, snertilausu sjálfsafgreiðslunar. Það tók tvö ár að forrita hana og allt varð að smella á réttum tíma.

Hvaða áskoranir eru fram undan?

Tekjur fyrirtækisins hafa tvöfaldast á milli ára undanfarin tvö ár. Mesta áskorunin nú er að ljúka

Helga dreymdi um að verða eðlisfræðingur þegar hann var ungur og vinna verðlaun fyrir að finna svör við erfiðum spurningum. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Ferðalagið er langt en það snýst bara um að taka mörg snögg litil skref í rétta átt.

við þróun á vörum sem við teljum tvöfalda tekjurnar ár frá ári næstu tvö til þrjú ár. Ein af þessum vörum lítur dagsins ljós þegar Bíó Paradís verður opnað aftur en meira get ég ekki sagt að svo stöddu.

Ég er með hugmyndir um hvað gæti fært okkur frekari vöxt á næstu fimm árum en ætla að biða og sjá hvernig lifnaðarhættir okkar þróast á næstunni.

Stóra verkefnið er að tvöfalda vöxtinn ár frá ári næstu fimm ár og skrá svo fyrirtækið í Kauphöll.

Ferðalagið er langt en það snýst bara um að taka mörg snögg litil skref í rétta átt.

Hvernig sérðu fyrirtækið SalesCloud þróast á næstu tíu árum?

Ég sé fyrir mér að SalesCloud verði skráð fyrirtæki í Kauphöll og vörurnar verði í notkun um alla Evrópu og Norður-Ameríku. Jafnframt sé ég fyrir mér að við höfum þar með opnað fyrir mörg ný íslensk tæknifyrirtæki að selja og markaðssetja sína tækni til við-

skiptavina okkar á heimsvísu. Vonandi náum við að standa þétt við frumkvöðla og hjálpa þeim að ná árangri með einum smelli.

Ef þú þyrftir að velja annan starfsframa, hvað yrði fyrir valinu?

Mig dreymdi um að verða eðlisfræðingur þegar ég var unglingur og vinna verðlaun fyrir að finna svör við erfiðum spurningum eins og hvað þyngdarafl sé í skammtafræði. Enginn veit svarið nákvæmlega eins og er en ég bið spenntur eftir fréttum þess efnis.

Leið út úr atvinnuleysinu

Ari Fenger
formaður
Viðskiptaráðs
Íslands

Af öllum þeim slæmu áhrifum sem COVID-19 faraldurinn hefur á efnahagslíf landsins er vaxandi atvinnuleysi, líklega, þau verstu. Í júlí síðastliðnum, mánuði þegar atvinnuleysi er vanalega einna minnst, voru 21.435 manns á atvinnuleysiskrá eða á hlutabótaleiðinni og samkvæmt nýbirtri spá Seðlabankans verður atvinnuleysi mikið, allavega til ársins 2022. Afleiðingin er að fólk fær ekki tækifæri til að sýna hvað í því býr og sjá fyrir sér og sínum. Það sem meira er, þá getur langvarandi atvinnuleysi haft neikvæð áhrif á heilsu, atvinnu-möguleika og félagsleg tengsl.

Lækningar – ekki plástra
Ómarkviss aukning ríkisútgjalda

og hækkan bóta, sem hefur mikið komið til tals í umræðunni, munu því miður ekki leysa grundvallarvandamálið, en munu í besta falli milda höggið tímabundið. Við þurfum ekki bara plástra, heldur þurfa bæði stjórnvöld og atvinnulífið að gera allt sem í þeirra valdi stendur til að skapa viðspyrnu, svo draga megí sem hraðast og sem mest úr atvinnuleysinu. Því þarf sérstaklega að vanda til verka og tryggja grundvöll verðmætasköpunar til lengri tíma. Aðeins með það að leiðarljósi getur efnahagslífið náð vopnum sínum.

Beinskeytt aðgerð að góðu markmiði
Til að landið risi á ný þurfa með öðrum orðum að vera forsendur fyrir því að fyrirtæki ráði inn fólk og auki verðmætasköpun, sem aftur myndi sporna gegn skaðlegu langtímaatvinnuleysi. Í því ljósi hlýtur að koma til greina að skapa fyrirtækjum einhvers konar aukinn hvata, t.d. með skattaávilnunum, til þess að ráða fólk til starfa. Hægt er

Hægt er að nota fyrirmynd frá Danmörku þar sem ríkið greiðir tímabundið og í sumum tilfellum 50% launa starfsmanna, sem eru að koma úr langtímaatvinnuleysi. Rannsóknir hafa bent til þess að þetta hækki atvinnustig til lengri tíma.

að nota fyrirmynd frá Danmörku þar sem ríkið greiðir tímabundið og í sumum tilfellum 50% launa starfsmanna, sem eru að koma úr langtímaatvinnuleysi. Rannsóknir hafa bent til þess að þetta hækki atvinnustig til lengri tíma. Samþættingu úrræðum hefur verið beitt víðar, til dæmis í Sviss og í Frakklandi, með góðum árangri.

Flairi störf þegar þörfin er sem mest
Útfærslan skiptir vitanlega máli, en hvernig þetta getur haft góðar afleiðingar hér á landi er auðvelt að gera sér í hugarlund. Launa-kostnaður fyrirtækja, í hlutfalli við verðmætasköpun þeirra, jókst um 26% á árunum 2014-2019. Nú þegar COVID-19 faraldurinn stoppar að mestu ferðaþjónustuna og veldur vandræðum víðar í hagkerfinu, eru fá fyrirtæki sem hafa mikið bolmagn til sóknar og ráðninga. Með ráðningarhvötum myndu þeir möguleikar aukast og hjálpa fyrirtækjum að vaxa og dafna hraðar en ella. Það skiptir hér máli að það er

yfirleitt nokkur kostnaður við það að ráða starfsmann, einkum því fólk þarf þjálfun og að aðlagast nýju starfi. Að komast yfir þann hjalla verður eðli málsins samkvæmt mun kostnaðarminna með ráðningarhvötum.

Á hinni hliðinni skapast með þessu aukin tækifæri fyrir þá sem hafa verið án vinnu til að komast aftur inn á vinnumarkaðinn. Neikvæðar afleiðingar atvinnuleysis aukast eftir því sem tími þess lengist og því væri ráðningarhvatí mikilvægt innlegg til að sporna gegn því.

Rúsínan í pylsuendanum
Fátt í heiminum er ókeypis, en vel útfærðir hvatar geta einnig verið ábatasamir fyrir ríkissjóð, ekki bara atvinnulausa og fyrirtæki. Bótaþegum myndi fækka, sem dregur úr ríkisútgjöldum, en á hinn bóginn myndu skatttekjur aukast. Þannig má létta á þeim þunga sem COVID-19 faraldurinn leggur á ríkissjóð, á sama tíma og atvinnulífið verður betur í stakk búið fyrir viðspyrnuna.

Skotsilfur

Renna á blóðið

Áður en takmarkanir á landamærunum voru hertar hafði að mestu leyti verið sátt um þær sóttvarnaðgerðir sem gripið var til. Andstæðar skoðanir voru sjaldan viðráðar. Nú, þegar hagkerfið stendur á brún efnahagslegs hengiflugs, er sáttin rofin. Umræðan breyttist á nánast einni nóttu, og atvinnurekendur og einyrkjar í ferðaþjónustu hljóta að hugsa sig tvisvar um áður en þeir kjósa flokk sem veitti fyrirtækjum þeirra náðarhögg. Þetta skynja Miðflokksmenn með **Sigmund Davíð Gunnlaugsson** í fararbroddi sem sækja nú hart að ríkisstjórninni vegna stefnuleysis. Þeir virðast hafa vit á því hvenær eigi að halda sig til hlés og hvenær reiða til höggs. Á meðan jarma Samfylkingarmenn um atvinnuleysisbætur og Piratar vita ekki hvað snýr upp eða niður.

Tveir skólar

Ásgeir Jónsson seðlabankastjóri sagði nýlega það sem margir hugsa þessa dagana, en það var að til lengri tíma lítið gætu stjórnvöld ekki haldið landinu lokuðu. Hann sagði rangt að hópur hagfræðinga gæti sest niður og búið til skýrslu eða notað excel-skjal til þess að reikna sig niður á opnun eða lokun landamæra. Voru þessi ummæli á skjön við málflutning sumra hagfræðiprófessora, sem fullyrða að ábatinn af opnun landamæra sé ofmetinn. Degi eftir að ummælin voru látn falla var tilkynnt um nýjan starfshóp sem vinna mun reglulegar greiningar á efnahagslegum áhrifum valkosta í sóttvarnamálum. Már Guðmundsson, fyrrverandi seðlabankastjóri, er einn af þeim sem skipa starfshópinn. Það á eftir að koma í ljós hvort Már deili sýn hagfræðiprófessoranna eða eftirmannsins.

Sérstök nýlunda

Gerðardómur komst í gær að ansi sérstakri niðurstöðu í kjaradeilu Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga og **Bjarna Benedikts-sonar** ráðherra fyrir hönd ríkissjóðs. Ríkið skal leggja Landspítalanum til aukna fjármuni, alls 900 milljónir, sem skal ráðstafað til að bæta kjör hjúkrunarfræðinga. Fjárveitingarvaldið hefur hingað til verið hjá Alþingi. Ef ráðherra hefur falið fólki úti í bæ að ákveða fjárveitingar úr ríkissjóði er það nýlunda og áhugavert væri að sjá hvar lagastöð er fyrir því. Einnig væri áhugavert að vita hvort gerðardómurinn hafi umboð til að fjalla um fjárhagsleg samskipti ríkisins og Landspítalans. Stjórnmalamenn eru nógu eyðslugjarnir fyrir. Þjóðfélagið er að sökkva í djúpt skuldafeni til þess að bregðast við mesta samdrætti hagsögunnar og til að komast upp úr feninu þurfa stefnufastir stjórnmalamenn að vinna gegn öflum sem reyna að toga þjóðfélagið aftur niður. Að fjárveitingarvaldið sé að hluta komið til gerðardóms hjálpar ekki.

Kínverski herinn fjölgar kjarnaoddum

Kínverski herinn hyggst tvöfalda fjölda kjarnaodda í vopnabúri sínu úr um 200 í yfir 400 á næsta áratug. Landið stefnir að því að efla herinn og koma honum fyrir viðar um heiminn, í því skyni að keppa við bandaríska herinn. „Kína er þegar framar Bandaríkjunum á sumum sviðum,“ segir í skýrslu bandaríska varnarmálaráðuneytisins til þingsins. Fyrir tuttugu árum sagði ráðuneytið að kínverski herinn væri gamaldags. MYND/EPA

Veðjað á viðspyrnuna

Krístrún Frostadóttir
aðalhagfræðingur
Kviku banka

Skuldir hins opinbera fara úr 30% af landsframleiðslu (VLF) í 64% á næstu þremur árum samkvæmt nýrri fjármálastefnu. Stjórnvöld þurfa að ákveða hvað verður greitt inn á þegar skuldasöfnun lýkur: COVID-skuldir eða hagvaxtargetu þjóðarbúsins. Þetta er umræða sem þarf að eiga sér stað núna, ekki þegar fjárlagagatinu hefur verið lokað. Gífurlega óvissa einkennir alla ákvarðanatöku heimila, fyrirtækja og markaðsaðila þessa dagana. Þó stjórnvöld geti ekki ábyrgst framtíðarhagþróun er væntingastjórnun lykilaatriði á óvissutímum.

Mikilvægt er að hafa í huga að hið opinbera hefur í raun aldrei greitt niður skuldir sínar. Upp úr 1970 jukust opinberar skuldir umtalsvert við uppbyggingu velferðarkerfisins og voru tæplega 60% af VLF árið 1995, ígildi 273 milljarða króna. Tíu árum síðar var krónutalan nær óbreytt, 260 milljarðar króna, en skuldahlutfallið rúmlega helmingi lægra, eða 24% af VLF. Hagvöxtur og verðbólga gengu á skuldastabbann. Sömu sögu er að segja um mörg vestræn lönd á eftirstriðsárunum.

Erfiðara var þó fyrir flest ríki að lækka skuldir eftir alþjóðlegu fjármálakreppuna 2008. Í einföldu máli má bendla þann vanda við litinn hagvöxt og takmarkaða verðbólgu. Á Íslandi var þó aðra sögu að segja. Skuldahlutfall hins opinbera var á svipuðum stað í fyrra og 2007. Hlutfallið lækkaði úr 90% af VLF í 30% á áratug. Hagvöxtur og verðbólga stóðu fyrir þriðjungi þeirrar lækkunar. Tæplega fjórðungur fékkst úr samningum við erlenda kröfuhafa sem gáfu eftir hluta af

verðmætum sínum hér á landi. Annað eins fékkst í formi fjárfestingar í Landsbankanum sem var greidd til baka á 10 árum í formi arðgreiðslna. Fjórðungurinn sem eftir stóð, eða um 170 milljarðar, var vissulegu greiddur niður með afgangi hjá hinu opinbera á árunum 2014-18. En þessi niðurgreiðsla var í raun skuldatilfærsla á milli flokka: vanfjárfesting á vegum hins opinbera nam um 180 milljörðum króna á tímabilinu ef miðað er við meðaltal frá 1980. Þessi skuld situr enn eftir þó hún sé ekki bókuð.

Líkt og með almenna fjárfesta þarf hið opinbera að huga að arðbærni fjárfestingarákvarðana. Vextir í dag endurspeglar áfall, ekki langtíma jafnvægi. Ef við trúum að núverandi viðbrögð við COVID-krisunni beini hagkerfinu áfram í 2% vaxtargetu næstu árin með verðbólgu í kringum 2,5% markmið ætti það að endurspeglast síðar í að minnsta kosti 4,5% vöxtum. Ríkið getur aftur á móti sótt sér fjármagn

í dag til 10 ára á 2,8% vöxtum. Umtalsverður vaxtamunur er því til staðar sem hið opinbera gæti hirt ef horfurnar teljast bjartar. Nær væri að nota allan umfram aur sem skapast eftir COVID-tímabilið til að fjárfesta í tekjumyndun og tryggja umrædda 4,5% arðsemi hagkerfisins, með arðbærum útgjöldum eða breytttri skattheimtu til að styðja við einkaframtak, fremur en að greiða inn á skuld á lægri vöxtum. Ef vel tekst til lækkar skuldahlutfall hins opinbera sjálfkrafa þar sem teljari (skuldir á 2,8%) vex hægar en nefnarinn (hagkerfið á 4,5%).

Ríkissjóði virðist þó ekki liggja á að festa þessa hagstæðu vexti. Frá febrúarlokum hefur ríkið bætt við sig um 200 milljörðum króna í skuldum, þar af 80% í útgefnum bréfum eða víxlum til eins árs eða minna. Skammtímaútgáfa er eðlileg þegar fjármögnunarbörfin er óljós. En áætlanir um kostnað af COVID næstu þrjú árin liggja nú fyrir í grófum dráttum.

Miðað við verðbólgu í markmiði endurspeglar núverandi vaxtastig á 10 ára óverðtryggðum ríkisbréfum horfur um 0,3% hagvöxt. Skýr skilaboð felast í því að festa ekki fjármögnunarkostnað ríkisins til langs tíma fljótlega: hagvöxtur verður nálægt núlli næstu árin og vextir því áfram jafn lágir og í dag. Sú staða fæli í sér að arðbærni fjárfestingar í hagkerfinu væri lítil og því keppst við að greiða niður skuldir þar sem landsframleiðslan gengi ekki á skuldahlutfallið. Væntingar almennings um skattahækkunir og niðurskurð myndu eðlilega fylgja með tilheyrandi áhrifum á fjárfestingarákvarðanir.

Það er langt í að fjárhagssvigrúm skapist hjá hinu opinbera sem finna þarf farveg. En afstaða stjórnvalda til COVID-skuldafjallsins í dag þarf að vera skýr og ákvarðanir í takt við bjartsýna orðræðu um framtíðarkraft þjóðarbúsins. Ef ríkið veðjar ekki á viðspyrnuna, hvers vegna ættu aðrir að gera það?

Nýr Opel Grandland X 4x4

„Óbyggðirnar kalla...”

4x4 kraftur og **Plug-in** Hybrid hæfileikar.

Fórnaðu engu, fáðu allt!

- 300 hestöfl
- 5.9 sek. í hundraðið
- Allt að 59 km drægni á rafmagni
- 4x4 á 100% rafmagni
- Sjáðu ríkulegan staðalbúnað á benni.is

OPEL GOES ELECTRIC

45

1975 | Sérfræðingar í bílum | 2020

benni.is

Reykjavík
Krókhálsi 9
590 2000

Reykjanesbæ
Njarðarbraut 9
420 3330

Opið virka daga frá 9 til 18
Laugardaga frá 12 til 16
Verið velkomin í reynsluakstur

Bilchúð
Benna
Sérfræðingar í bílum

SKOÐUN

Helgi Vífill
Júlíusson

Draumórar

Hluti verkalýðsforystunnar heldur fast við sinn keip. Jafnvel djúp heimskreppa sem helgast af viðtækum samkomutakmörkunum til að stemma stigu við COVID-19 fær þau ekki til að sjá Lífskjarasamninginn í nýju ljósi.

Sigurður Ingi Jóhannsson samgönguráðherra vakti máls á því um helgina að skynsamlegt væri að fresta kjarasamningsbundnum launahækkunum allra launþega um eitt ár í ljósi aðstæðna í efnahagslífinu.

Þórunn Sveinbjarnardóttir, formaður BHM, sagði að til-laga Sigurðar Inga veki furðu. „Kjarasamningar standa og þeir hafa verið gerðir til tiltölulega langs tíma.“

Ummælin varpa ljósi á algert skeytingarleysi gagnvart því að þegar síðustu kjarasamningar voru undirritaðir var ekki versta kreppa í hundrað ár, eins og nú er. Engu að síður töldu margir að launahækkanirnar væru of ríflegar til að fjöldi fyrirtækja gæti staðið undir þeim.

Þórunn kom mörgum í opna skjöldu þegar hún sagði að kreppan nú væri eftirspurnar-kreppa og því þurfi hærri laun til að knýja áfram eftirspurnina. Það er röng nálgun. Núverandi kjarasamningar geta þvert á móti aukið kreppuna. Of hátt launastig leiðir til þess að fleiri fyrirtæki verða gjaldþrota, fleiri bregða á það ráða að fækka starfsmönnum og færri fyrirtækjum verður komið á koppinn. Of hátt launastig getur auk þess leitt til þess að fjöldi fyrirtækja getur ekki keppt alþjóðlega og því mun hagkerfið kólna enn frekar. Niðurstaðan verður að atvinnuleysi mun aukast enn frekar. Það er því verið að tefla djarft með afkomu launþega.

Það eru einfaldlega draumórar að hærri laun, þegar fyrirtækin geta ekki staðið undir þeim, séu liður í að blása lífi í hagkerfið.

Þórunn, sem áður var þingmaður Samfylkingarinnar, hefur horft til þess að Ísland gangi í Evrópusambandið og taki upp evru. Þeir sem hlynntir eru því að tekin verði upp önnur mynt verða að átta sig á að það hefur í för með sér að launþegar verða að vera reiðubúnir að lækka í launum þegar á móti blæs í efnahagslífinu. Það er vegna þess að launin lækka ekki í gegnum gengisfall og verðbólgu, eins og hér hefur tíðkast í áratugi. Í ljósi þess að gengi krónu hefur ekki sokkið eins og steinn að undanförunu, eins og vaninn er í kreppum, verður formaður BHM að haga launakjörum eins og hér hafi verið tekin upp evra.

Það verður seint sagt röt-tækt að frysta laun við þessar aðstæður. Því miður er það eflaust ekki nóg fyrir allar atvinnugreinar.

ÁSTRÍÐA

Guðjón Ó

VISTVÆNA PRÉNTSMÍÐJAN

Sími 511 1234 • www.gudjono.is

Hagnaður LOGOS dregst enn saman

Hagnaður LOGOS, stærstu lögmannsstofu landsins, nam 372 milljónum króna 2019 og dróst saman um 97 milljónir frá fyrra ári þegar hagnaðurinn var 469 milljónir.

Tekjur stofunnar námu 1.902 milljónum og drógust saman um tæplega níu prósent milli ára. Á móti lækkuðu rekstrargjöld um þrjú prósent en þau námu 1.317 milljónum á síðasta ári.

Að meðaltali störfuðu 60 starfsmenn í fyrra samanborið við 75 starfsmenn 2018. Námu launagreiðslur 780 milljónum.

Hluthöfum fjölgaði um einn í fyrra og voru þeir í árslok 18 talsins. Miðað við það nam hagnaður á hvern eiganda tæplega 21 milljón samanborið við 28 milljónir 2018.

Dótturfélagið Logos Legal Services heldur utan um starfsemina í Bretlandi. Áhrif dóttur- og hlutdeildarfélaga voru neikvæð um 18 milljónir miðað við jákvæða afkomu upp á 54 milljónir 2018. – þfh

Þórólfur Jónsson, framkvæmdastjóri

29.08.2020

Engar [aðrar Evrópuþjóðir] virðast álíta það markmið raunhæft, eða samrýmast hófsemd, að reyna að skapa veirufritt svæði með því að stöðva allar ferðir yfir landamæri.

Reimar Pétursson, hæstaréttarlögmaður

KLÁRAST UM HELGINA!

ALLT AÐ

50%

AFSLÁTTUR!

STÓRLÆKKAD VERÐ Á YFIR 1000 TÖLVUVÖRUM

TÖLVU

LISTINN

tl.is